

קרח (269)

שיצאו לחלוק על מצות ציצית, כמו שכתב רש"י, שהלבישו טליתות שכולם תכלת ואמרו למשה: טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם משה: חייבת. התחילו לשחוק עליו וכו'. ואם כן מהראוי שיינקר עיניהם, שבשביל כן נבראו. ולכך אמרו בעזותם: אפילו העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה.

ספר "עלים לתרופה"

לרשעים יהיו תמיד תירוצים

וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קֶרַח אֶת כָּל הָעֵדָה (טז. יט)

שאלו רב חיים זצ"ל: מדוע לא הוכיחו מן המן מי הוא צודק, כי הלא לצדיקים ירד סמוך לפתח הבית ולרשעים רחוק מן הבית (יומא עה). ואם כן היה צריך לבדוק אם המן של קרח יורד סמוך לביתו או רחוק, ולפי זה לקבוע אם צדיק הוא או רשע. ובתחילה השיב שכנגד בעלי מחלוקת לא יועיל שום תירוץ, ותמיד יסבירו באלף אופנים מדוע המן ירד רחוק, ואדרבה, הם עוד יאמרו שמפני שלא פעלו מספיק נגד משה רבינו נענשו שהמן התרחק.

ולאחר מכן הראה כי מובא (שבט מוסר פרק לז), שביום המחלוקת קרח עם משה לא ירד המן לישראל.

ספר "שבענו בטובך" רב חיים קניבסקי זצ"ל

כיסוי הארץ, פירכא להסברים הטיבעיים

וַתָּכֶס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֱל (טז. לג)

צריך ביאור, כיון שכיסתה עליהם הארץ ברור שאבדו! יש לומר: היו אז, וגם יהיו תמיד, אנשים המחפשים הסברים טיבעיים לכל דבר, ואותם אנשים רצו לומר שמשה רבנו עשה 'מינהרות תופת' מתחת לקרח וחבורתו, ואז ברגע הנכון התפוצצה המנהרה והם נפלו פנימה. לכן כתב הפסוק **"וַתָּכֶס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ"**, כי את החלק הראשון של הבליעה עוד אפשר היה להסביר כנ"ל, אולם איך יתכן שמיד אחר כך כסתה עליהם הארץ? בזה הכירו כולם שהיה כאן נס גדול והשגחה פרטית, וידעו כי משה אמת ותורתו אמת ונאבד קרח וזכרו לא יזכר ולא יפקד.

ספר "ומתוך האור"

מדוע נתחייבה כל העדה כליה?

הַפָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם כְּרָגָע. וַיָּפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם.... הָאִישׁ אֶחָד יִחָטֵא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקְצָץ (טז. כא-כב)

יש להקשות, מדוע באמת נתחייבה כל העדה כליה בעבור מעלליו של קרח? והנה בגמרא (יומא יט.) הסתפקה האם הכהנים 'שלוחי דרחמנא' נינהו [שלוחי הקב"ה] או 'שלוחי דידן' [שליחים שלנו]. והגמרא פשטה שהכהנים שלוחי דרחמנא נינהו, משום שא"א

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי (טז. א)

ברש"י: ומה ראה קרח לחלוק על משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל וכו'. מקשים המפרשים, מדוע רק עתה התעורר קרח לחלוק על נשיאותו של אליצפן?

ועיין ברמב"ן דבהיותם במדבר סיני היו בני ישראל שלווים, ואהבו את משה כנפשם ושמעו אליו, ואילו היה אדם מורד במשה בזמן ההוא היו סוקלים אותו, לכן לא יכל קרח לערער על מעשיו של משה, אבל בבואם אל מדבר פארן היו להם הרבה מגיפות וגזירות וכו', והיתה נפשם מרה עליהם, ואמרו בלבם שעל ידי משה רבינו באים עליהם תקלות, עתה מצא קורח מקום לחלוק על משה, בסוברו שהעם ישמעו אל דבריו.

ספר "שיח הפרשה"

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו (טז. ד)

חכמינו אמרו: אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון (תענית יד). לפיכך לא רצה משה רבינו, שהיה עניו ולא היה חשוב כלל בעיניו, להשתמש לעולם בנפילת אפיים, אבל מששמע עתה מפי קרח ועדתו **"רב לכם"** שאמנם הוא הוא הרב והנשיא בישראל, החל להשתמש בנפילת אפים.

ספר "מענה של תורה" בשם נועם אלימלך

בִּקְרַח וַיֵּדַע יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז. ה)

וברש"י מובא, שמשה רבנו אמר לקרח: 'עת שכרות היא לנו', לכן רק בבוקר נוכל לדעת את רצון ה'. לימדונו רבותינו דבר גדול עד מאוד. משה לא אמר 'עת שכרות היא לכם', של קרח ועדתו, אלא 'עת שכרות לנו', וצירף את עצמו לכלל זה, כאילו גם הוא השתכר. בנוסח שכזה, המצביע על לשון נקיה, ביקש משה להפיג את המחלוקת. והוא יסוד גדול בבית היהודי המעוניין להיבנות על אדני התורה. לא להשתמש בלשון בוטה. גם יעקב אבינו, באומרו תוכחה לרועים של חרן, פתח את דבריו ב'**אחי מאין אתם**', ולכן הם שמעו לו. אם מתחילים ב'**אחי**' יש סיכוי רב שתהיה אוזן קשובה לכל הדברים שייאמרו לאחר מכן. וכך צריכים להתנהל הענינים גם בין איש לאשתו.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

הַעֲיִנִי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנָּקֵר לֹא נַעֲלָה (טז. יד)

יש להבין למה תלו דוקא בעיניהם ולא אבר אחר. אלא, ידוע שרמ"ח איברי האדם הם כנגד רמ"ח מצות עשה (מכות כג.), וכל אבר נברא כדי לקיים בו איזו מצוה. והענינים נבראו כדי לקיים מצות ציצית, דכתיב בה: **"וראיתם אותו"** (לעיל טו. לט). והנה כי כן, דתן ואבירם

משתמשים בקדושה כראוי, הרי זו זכות גדולה, אך אם חלילה משתמשים בה שלא כראוי, יכולה היא להשחית את הנפש.

אלהיו בן זרה אליהו בן זרה

הלכה: פירות שביעית: קדושת דמי שביעית וחליפיה
מכר פירות שביעית וקיבל תמורתם כסף או מאכלים, נשארים הפירות בקדושתם, אך חליפיהם נתפסו גם בקדושת שביעית, אבל מכר חליפי שביעית וקיבל תמורתם כסף או מאכלים אחרים, עברה מהם הקדושה ונתפסה בתמורתם. כמו כן אפשר להעביר קדושת שביעית מחליפי שביעית בדרך חילול ולא בדרך מכירה. כגון שאומר: חליפי שביעית אלו יהיו מחוללים על כסף או על מאכלים. בקניית פירות שביעית מגוי, אין נתפסת קדושת שביעית בכסף ששילם בתמורתם.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: אם הלב צר הלשון רחב. ספר "שמחלה"

חקירה: אפוטרופוס

מועיל מדין זכין, שהוא זכות ליתומים, או דין מיוחד שידו כידם. (שיעורי ר' שמואל ב"ב ח"ב עמוד רנו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: זקוק לישועה

שאל משכיל אחד את רבי שלום, המגיד מרייצה?: דוד המלך אמר בתהלים: "אדם ובהמה תושיע ה'", היתכן? מה ראה דוד להסמיך אדם לבהמה? השיב לו רבי שלום: כך הוא פירוש של פסוק: אדם ובהמה, אדם שהוא בהמה, אכן זקוק הוא לישועת ה'.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף לז)

שבת שלום,

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוויירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, שש בנימין בן קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

לומר שלוחי דידן, כיון שלא מצאנו בשום מקום שהשליח יכול לעשות דבר והמשלח אינו יכול, ואילו כאן הישראל [המשלח] אינו יכול להקריב קרבנות וכדו'. ואילו הכהן [השליח] יכול גם יכול. ולפי זה יש לבאר שקרח קרא תגר על ייחודם של הכהנים, ואמר: "כי כל העדה כולם קדושים" וכולם יכולים להקריב קרבנות וכדו', ואם כן הכהנים הם שלוחי דידן ולא שלוחי דרחמנא, כיון שגם המשלח, כל העדה יכול לעבוד את העבודת המשכן. והעדה אכן הסכימה לדברי קרח והודו לו בזה שכל העדה כולם קדושים, שהרי כתוב: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה", משמע שנתרצו לדבריו. ולכן נתחייבה כל העדה כליה.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "פנינים על התורה"

וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם וְאֶת בְּתֵיהֶם (טז. לב)
יש לדקדק, מדוע כתבה התורה כאן "בתייהם" ואילו לעיל (פס' כז) נאמר: "יצאו נצבים פתח אהליהם"? יש לומר: ההבדל בין 'בית' ל'אהל': בית הוא דבר קבוע לעולם, ואילו אהל הוא זמני וארעי. ולכן כל זמן שהיו בני ישראל במדבר ולא חנו במקום אחד רק באופן ארעי, נקרא מקום מגוריהם אהל. אמנם בעת שחטאו ונבלעו באדמה עם מקום מגוריהם, אזי נעשו בתייהם קבריהם והפכו מאהלים לבתים קבועים, כי הם קבועים שם בגיהנום. לפיכך אמר הכתוב "ותבלע אותם ואת בתייהם".

רבי רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

כבוד הבריות גם למי שמגיע לו בזיון

אָמַר אֵל אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְיָרָם אֶת הַמַּחֲתָת (יז.ב)
לא רצה הקב"ה לומר כן לאהרן עצמו כדי ללמד דרך ארץ בכך (מאירי). הדברים מפליאים, מה מקום יש לחוש לכבודם של המאמנים וחמישים איש מקריבי הקטורת החטאים בנפשותם שחלקו על כהונתו של אהרן ועליהם אמר משה: "לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה'?" היה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אומר שמכאן נלמד לימוד גדול שאפילו בני מוות "הנועדים על ה'" אין כבודם הפקר ועונשם נמדד בחשבון נפלא ומדוקדק, ואף שבמעשה זה נחרטו לדראון עולם על מזבח ה' שהרימו את מחתותיהם, למרות זאת, שאהרן עצמו ירים את המחתות היה יותר ממה שמגיע להם לכן מנע אותו הקב"ה מכך. מכך אנו למדים שגם בזמן שעבר אדם אפילו דבר חמור חלילה ונענש בעונש גדול, לא הופקר כבודו לגמרי ואין לתת לו כמלוא נימא יותר ממה שמגיע.

פְּרִיַת מֶלֶח עוֹלָם הוּא (יח. יט)

כרת ברית עם אהרן וכו' כברית הכרותה למלח שאינו מסריח לעולם (רש"י)
נמשלה ברית הכהונה לברית מלח, ללמדנו שכשם שהמלח משיב את המאכל רק אם נזהרים לשימו במדה הדרושה ואם לאו הוא מקלקל, כך גם ברית כהונה, אם

